

CRNA GORA

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

**PLAN PROMOCIJE INVESTICIONI
POTENCIJALA CRNE GORE
U SEKTORU POLJOPRIVREDE**

Mart 2014

SADRŽAJ

UVOD	3
METODE I NAČIN REALIZACIJE PLANA.....	4
I. POLJOPRIVREDA	5
1. Davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini	5
□ Grahovo polje.....	5
□ Šasko polje.....	6
□ Kapino Polje	6
2. Realizacija projekta rukovođenja otpadom životinjskog porijekla.....	7
3. Realizacija projekta "Kuća meda"	8
4. Projekat podsticanja proizvodnje stočne hrane.....	9
5. Projekat podsticanja razvoja svinjogojstva	10
II. VALORIZACIJA RESURSA CRNE GORE U OBLASTI ŠUMARSTVA	11
III. VALORIZACIJA RESURSA CRNE GORE U OBLASTI RIBARSTVA	12
IV. PROJEKAT PODSTICANJA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE	12
1. Plantažni uzgoj ljekovitog bilja	13
2. Prerada mlijeka i mliječnih proizvoda.....	13
3. Otkupni centar za preradu voća i povrća	13

UVOD

Sektor poljoprivrede, pored turizma i energetike, ima jednu od vodećih uloga u privrednom razvoju Crne Gore. Zbog svoje složenosti i značaja koji Evropska komisija pridaje sektoru poljoprivrede, vođena činjenicom da je čak 77% njene teritorije kategorisano kao ruralno (farme i šume) i da polovina populacije živi na toj teritoriji, "Poljoprivreda i ruralni razvoj" će biti vrlo izazovno poglavlje u procesu pristupanja Evropskoj Uniji, zajedno sa poglavljima 12 ("Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika") i 13 ("Ribarstvo"). To dodatno obavezuje na aktivan angažman i kontinuirani rad, kako na usaglašavanju sa pravnim standardima EU, tako i na promociji i privlačenju investitora zainteresovanih za sektor poljoprivrede u Crnoj Gori.

Na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 10.01.2014. godine, usvojen je Program rada Vlade za 2014. U oblasti poljoprivrede identifikovani su prioritetni razvojni projekti. Pored toga, sa ciljem intenzivnijeg razvoja poljoprivrede, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja predlaže Plan promocije investicionih potencijala u oblasti poljoprivrede sa konkretnim aktivnostima po oblastima djelovanja.

"Plan promocije investicionih potencijala Crne Gore u sektoru poljoprivrede" (u daljem tekstu *Plan*) ima za cilj da jasno definiše i usmjeri aktivnosti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja na modalitete valorizacije značajnih razvojnih resursa i da ukaže na prepoznate investicione prilike u sektoru poljoprivrede. Sem privlačenja investitora, prepoznati investicioni projekti imaju i širi značaj zbog čega su predmet dodatnih napora Ministarstva.

Taj značaj ogleda se u:

- privođenju namjeni površina koje su trenutno neiskorištene, ne doprinose stvaranju nove vrijednosti i time uskraćuju državni budžet za eventualni prihod po osnovu njihovog korišćenja;
- kreiranju novog zapošljavanja;
- poboljšanju konkurentnosti postojeće poljoprivredne proizvodnje, pogotovo u sektoru stočarstva i mljekarske industrije;
- smanjenju spoljno-trgovinskog deficita;
- popularizaciji poljoprivrednih djelatnosti sa velikim potencijalom u Crnoj Gori i šire,
- rješavanju pitanja koja se odnose na zaštitu životne sredine,
- boljoj pripremi za pregovore u okviru poglavlja 11, 12 i 13.

METODE I NAČIN REALIZACIJE PLANA

U zavisnosti od konkretnog investicionog projekta, aktivnosti Ministarstva u dijelu realizacije Plana odnosiće se na:

- Prikupljanje relevantne dokumentacije (tehničke, prostorne, sagledavanje planova i studija lokacija, katastarskih podloga i sl.);
- Pripremu, izradu i objavljivanje tendera;
- Komunikaciju sa potencijalnim investitorima o mogućnostima i načinu realizacije projekata u svim fazama, od izrade plana, pripreme infrastrukture, do faze izvođenja i finalnog proizvoda;
- Kontinuiranu komunikaciju sa lokalnim samoupravama.

Za uspješnu realizaciju predviđenih aktivnosti biće potrebno obezbijediti punu međuresorsku koordinaciju.

Prepoznati projekti atraktivni za investiranje biće realizovani kroz podsticanje novih strateških partnerstava, ali i onih koji već postoje. Potencijali za razvoj poljoprivrede u Crnoj Gori biće promovisani na tržištima država čije partnerstvo na međudržavnom nivou može doprinijeti daljoj valorizaciji resursa i pospješiti bilateralnu saradnju.

I. POLJOPRIVREDA

1. Davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini

OPIS PROBLEMA: Pored toga što Crna Gora ima visoku zastupljenost obradivog zemljišta po stanovniku, problem predstavlja činjenica da je to obradivo zemljište podijeljeno na manje parcele (usitnjene posjede) što otežava ozbiljniju industrijsku proizvodnju u oblasti poljoprivrede. Crna Gora kroz usvajanje "Zakona o agro-kooperativama" teži udruživanju proizvođača i njihove proizvodnje na usitnjenim posjedima. Sa druge strane, mali broj velikih parcela moraju biti strateški opredijeljene i privedene namjeni koja će generisati povećanje poljoprivredne proizvodnje namijenjene domaćoj potrošnji i izvozu, što će direktno uticati na smanjenje spoljno-trgovinskog deficita.

CILJEVI: Povećanje ukupnih zasijanih površina na nivou Crne Gore; veći broj poljoprivrednika aktivno uključen u proces poljoprivredne proizvodnje (samim tim povećanje zaposlenosti), promocija organskog načina poljoprivredne proizvodnje, stavljanje u funkciju do sada neiskorišćenih poljoprivrednih potencijala u posjedu države Crne Gore, ostvarivanje prihoda za Budžet Crne Gore po osnovu davanja pod zakup poljoprivrednog zemljišta, povećanje proizvodnje hrane gdje se kao posljedica javlja smanjenje uvozne zavisnosti i rast zadovoljenja potreba domaćih potrošača.

AKTIVNOSTI: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja do sada je identifikovalo tri cjeline poljoprivrednog zemljišta, gdje će ugovori o davanju pod zakup biti potpisani u toku 2014. godine. Ugovori koji će biti zaključeni obuhvataju sljedeće teritorije:

- **Grahovo polje**

Grahovo polje, predio koji se nalazi na teritoriji opštine Nikšić, predstavlja jedinstveni dio obradivog zemljišta u Crnoj Gori koje, pojedinačno, zauzima značajniju površinu iz čega proizlazi pogodnost za ozbiljnijom poljoprivrednom proizvodnjom. O interesantnosti ovog područja investitorima, govori i podatak da je navedena površina u prethodnom periodu bila data u zakup, međutim zbog neispunjavanja obaveza investitora ugovor je raskinut.

Predio Grahovo polje okarakterisano je kao veoma plodno zemljište na kom se mogu gajiti različite poljoprivredne kulture (krompir, luk, mrkva, paradajz, žitarice, stočna hrana i sl) kao i bavljenje stočarstvom (formiranje farmi sa muznim grlima, tovnim junadima i sl).

Geografski položaj i klima daje mogućnost bavljenja svim vrstama poljoprivredne proizvodnje. Aktivnosti prethodnog koncesionara su potvrdile potencijal za uspješno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom na ovom terenu.

- **Šasko polje**

Kao što je to slučaj i sa Grahovim poljem, Šasko polje predstavlja značajnu površinu obradivog zemljišta u Crnoj Gori. Nalazi se na teritoriji opštine Ulcinj, u neposrednoj blizini Šaskog jezera bogatog ribom.

Pogodan geografski položaj i povoljna klima omogućavaju sveobuhvatnu poljoprivrednu proizvodnju na ovom području. Karakteriše ga plodno zemljište, pogodno za uzgoj širokog spektra poljoprivrednih kultura, i to u obimu koji bi značajno doprinio sveukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Crnoj Gori. Na ovom području postoji mogućnost proizvodnje organskog povrća, kroz izgradnju objekata staklenika uz instaliranje savremene opreme i najboljih tehničko-tehnoloških rješenja i primjenu evropskih standarda proizvodnje.

Pošto se Šasko polje nalazi u okviru Opštine Ulcinj, koja je prepoznata turistička destinacija, realna je mogućnost povezivanja sektora poljoprivrede sa turizmom kroz "tihi izvoz" na trpezi turista, što bi značilo dodatne benefite.

- **Kapino Polje**

Lokalitet Kapinog polja nalazi se 4km od užeg gradskog jezgra, na magistralnom putu Risan–Nikšić–Žabljak. Predmetna lokacija, zemljište raspoloživo za ustupanje u zakup, nalazi se pored aerodromske piste, cijelom njenom dužinom. Lokacija se odlikuje povoljnim geografskim položajem sa povoljnom infrastrukturom i dobrom saobraćajnom povezanošću sa ostalim djelovima Crne Gore.

Predmetni lokalitet je predio koji je već priveden namjeni i u određenom dijelu zasijan poljoprivrednim kulturama što dokazuje njenu plodnost i adekvatnost za bavljenje poljoprivredom. Kapino polje je veoma pogodno za gajenje i proizvodnju pšenice, ječma i kukuruza.

U neposrednoj blizini predmetnog zemljišta nalaze se objekti nekadašnje farme krava koji su u odličnom stanju gdje je moguća njihova upotreba i/ili prenamjena; u daljoj perspektivi teren je pogodan za izgradnju fabrike, postrojenja za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda.

IZAZOVI: Nepostojanje jedinstvene baze poljoprivrednog zemljišta koja će dati podatke koji odgovaraju stanju na terenu - pravo svojine i pravo raspolaganja nad nepokretnošću, površina zemljišta i namjena, tj. kultura. Takođe, u mnogim katastarskim opštinama na snazi je još uvijek popisni katastar star više od pet decenija, gdje ne postoji digitalni plan teritorije, tako da je upitno da li podaci u listu nepokretnosti odgovaraju stanju na terenu.

2. Realizacija projekta rukovođenja otpadom životinjskog porijekla

OPIS PROBLEMA: U Crnoj Gori postoji problem odstranjivanja i rukovođenja životinjskim otpadom. Shodno postojećoj regulativi, svaki proizvođač dužan je da pronađe mjesto adekvatno za odlaganje otpada ovog tipa. EU standardi zahtijevaju drugačija rješenja za ovaj problem. Da bi cjelokupni proces proizvodnje bio zaokružen i u skladu sa standardima, potrebno je urediti svaki dio tog procesa.

CILJEVI: Pravno uređenje procesa rukovođenja otpadom životinjskog porijekla; uspostavljanje regionalne saradnje vezane za protok određenih vrsta životinjskog optada; kreiranje povoljnih uslova za finalizaciju pregovora sa zainteresovanim investitorima; početak izgradnje fabrike/pogona za preradu otpada životinjskog porijekla.

AKTIVNOSTI: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je u procesu izrade pravilnika o rukovođenju otpadom životinjskog porijekla, na osnovu čega će se stvoriti platforma za privlačenje investitora koji su zainteresovani za otkup i preradu otpada životinjskog porijekla.

Ovo je investicija koja ima multiplikativni efekat: (a) na uređivanje sistema i rješavanje problema životinjskog otpada u Crnoj Gori; (b) kreiranje novih radnih mjesta kroz otvaranje postrojenja i osnivanje fabrike za preradu otpada; (c) proizvodnju sirovina koje se koriste kao energenti, bio gorivo u daljem procesu proizvodnje i prerade. Adekvatno rješavanje ovog problema doprinijelo bi očuvanju životne sredine u Crnoj Gori kao i imidžu Crne Gore ekološke države.

IZAZOVI: Ovo je investicija koja zahtijeva značajna finansijska sredstva, stoga je i veliki izazov pronaći zainteresovanog partnera/investitora. Takođe, sama Crna Gora ne proizvodi dovoljne količine životinjskog otpada da bi takva investicija bila održiva, a rješavanje ovog pitanja je nužno u procesu zatvaranja poglavlja 12 "Bezbjednost hrane, fitosanitarna i veterinarska politika", što dalje zahtijeva rješavanje na regionalnom nivou.

3. Realizacija projekta "Kuća meda"

OPIS PROBLEMA: Zastupljenost više klimatskih zona, velikih površina prirodnih livada i pašnjaka i prostrano kraško područje sa bogatim florističkim sastavom i obiljem medonosnog bilja, obezbjeđuju veoma povoljne prirodne uslove za razvoj pčelarstva na čitavoj teritoriji Crne Gore. U Crnoj Gori, pčelarstvo se zasniva na rasi medonosne pčele *Apis Melifera* var karnika, autohtonoj rasi pčela koja je vrlo dobrih bioloških i proizvodnih osobina. Na drugoj strani, botaničkim i ekološkim istraživanjem u Crnoj Gori identifikovano je preko 500 značajnih medonosnih biljaka. Iako sa dugom tradicijom, pčelarstvo Crne Gore većim dijelom zadržalo se kao djelatnost amaterskog karaktera. Dobar preduslov za razvoj sektora je postojanje Saveza pčelarskih organizacija Crne Gore koji okuplja 25 pčelarskih udruženja i predstavlja organizaciju poljoprivrednika sa najvećim brojem članova u Crnoj Gori.

CILJEVI: Investicioni projekat "Kuća meda", zamišljen kao projekat centra za proizvođače meda, preparata na bazi meda i drugih pčelinjih proizvoda, treba da doprinese razvoju, popularizaciji, strateškom planiranju i povećanju proizvodnje sa ciljem kreiranja jedinstvenog i prepoznatljivog brenda u nacionalnim i globalnim okvirima. Osnov za realizaciju ovog projekta predstavlja neophodnost udruživanja, kreiranja kooperativa u ovoj oblasti sa težnjom dostizanja većeg stepena proizvodnje i kreiranje dodatne vrijednosti kroz pakovanje i distribuciju proizvoda. U prilog razvoju pčelarstva u Crnoj Gori ide i trend pada proizvodnje meda u globalnim razmjerama gdje Crna Gora treba da iskoristi prirodni potencijal koji ima.

AKTIVNOSTI: "Kuća meda" predstavljace otkupni i edukativni centar, pakirnicu, mjesto za susrete i konferencije za sve postojeće i potencijalne proizvođače meda i pčelinjih proizvoda i preparata na bazi meda i drugih pčelinjih proizvoda. Objekat će biti izgrađen na području opštine Danilovgrad. Prema dostavljenom predlogu projekta, "Kuća meda" će imati 550 m², na placu površine od 1.162 m². Ukupna vrijednost objekta je 500.000€, pri čemu su sredstva u iznosu od 200.000€ obezbijeđena iz kapitalnog budžeta za 2014. godinu. Obezbijeđena sredstva će biti dovoljna za izradu projektne dokumentacije i započinjanje dijela građevinskih radova. Predviđeno je da se ostatak sredstava za završetak radova obezbijedi iz kapitalnog budžeta za 2015. godinu.

Takođe, značajno je napomenuti da je opština Danilovgrad prema geografskom položaju smještena u centralnom dijelu Crne Gore i predstavlja centralnu opštinu sa stanovišta poljoprivrednika koji se bave ovom djelatnošću. Na osnovu Odluke SO Danilovgrad o dodjeli

parcele na lokaciji Novo Selo broj 03-030-170/1 od 10.11.2012. godine, izvršena je uknjižba prava svojine u korist Saveza pčelarskih organizacija Crne Gore.

IZAZOVI: Jedan od osnovnih ciljeva prilikom osnivanja "Kuća meda" je postojanje edukativnog centra. S tim u vezi, javlja se izazov u pogledu obuke i privlačenja eksperata koji posjeduju moderan "know-how" i koji će korisnicima "Kuća meda" prenositi savremena znanja iz oblasti pčelarstva.

4. Projekat podsticanja proizvodnje stočne hrane

OPIS PROBLEMA: Prema poljoprivrednom popisu iz 2010. godine, broj uslovnih grla stoke u Crnoj Gori je iznosio 117.753, što predstavlja tržište za potrošnju stočne hrane, koje se skoro u potpunosti snabdijeva uvozom iz inostranstva (uglavnom iz Srbije). Prema zvaničnim podacima MONSTAT-a i Uprave carine, vrijednost godišnjeg uvoza stočne hrane premašuje iznos od 9 miliona EUR. Crna Gora bi, investiranjem i osposobljavanjem fabrike ovog tipa značajno smanjila stepen uvoza stočne hrane i povećala proizvodnju čime bi se podigao stepen zadovoljavanja domaćih potreba.

Najveći potrošači stočne hrane su farme brojlera, koka nosilja, kao i farme muznih grla. Trenutno u Crnoj Gori ne postoji aktivna mješavina hrane (koncentrat), što dovodi do čestih fluktuacija na tržištu. Posljednja bitna promjena na tržištu se desila početkom 2013. godine, kada su se u uvezenom koncentratu pojavile količine aflatoksina veće od propisanih. Proizvodnja stočne hrane je postojala u prethodnom periodu, o čemu svjedoče postrojenja koja bi se mogla pokrenuti uz minimalne investicije. Princip proizvodnje je bio taj da se hraniva skoro u potpunosti uvoze, dok su se miješanje, pakovanje i distribucija vršili u Crnoj Gori. Jaz između uvoza i izvoza stočne hrane je veliki. Uvoza bilježi trend rasta dok je izvoz veoma nizak. Uvozna zavisnost Crne Gore u dijelu stočne hrane je veoma izražena.

CILJEVI: Projekat bi: (a) direktno generisao nova radna mjesta kroz zapošljavanje u sami proces proizvodnje i zapošljavanje u prerađivačke kapacitete; (b) doprinio smanjenju uvoza stočne hrane; (d) zbog povoljnije prodajne cijene, doprinio rastu konkurentnosti mesne i mljekarske industrije u Crnoj Gori.

AKTIVNOSTI: U Crnoj Gori su svojevremeno postojale tri fabrike za proizvodnju stočne hrane. Fabrika stočne hrane A.D. Spuž, koja posluje u sklopu Panto group, jedina je fabrika

ove vrste u Crnoj Gori. Međutim, firma u čijem je vlasništvu i ova fabrika je u stečaju. Pored izgradnje novih kapaciteta za proizvodnju, jedan od vidova rješavanja problema proizvodnje stočne hrane je adaptacija postojećih kapaciteta fabrike u Spužu.

IZAZOVI: Primarna namjera Ministarstva je revitalizacija postojeće fabrike i pokretanje proizvodnje uz dogradnju kapaciteta. Izazov će biti razriješiti odnose sa Bankom koja je pokrenula stečaj kompanije u čijem je vlasništvu Fabrika stočne hrane, pod uslovom da se identifikuje zainteresovani investitor. Alternativa je izgradnja potpuno novih kapaciteta za proizvodnju stočne hrane. Obzirom na potrebu uvoza inputa za proizvodnju stočne hrane, izazov će biti definisati adekvatnu lokaciju koja će zahtijevati minimalne troškove transporta kako bi proizvedena stočna hrana bila jeftinija za crnogorske poljoprivrednike u odnosu na onu koja se trenutno nabavlja iz uvoza.

5. Projekat podsticanja razvoja svinjogojstva

OPIS PROBLEMA: Tradicionalni sistem stočarske proizvodnje koji se može naći na većini poljoprivrednih gazdinstava ima veoma nisku produktivnost. Razlozi za to su, između ostalog, ograničena znanja i vještine farmera u pogledu upotrebe savremenih tehnologija, ograničena primjena savremenih proizvodnih tehnika i tehnologija, kao i ograničena upotreba poboljšavanja genetske strukture životinja. U Crnoj Gori postoji jedna farma svinja i to u okviru Panto grupacije i pokazala se kao veoma dobra za gajenje svinja. Pitanje Farme svinja je složeno jer posluje u sastavu Pantomarketa d.o.o. Herceg Novi. Takođe, farma je predmet obezbjeđenja po kreditu Hypo Alpe Adria banke, zajedno sa drugom imovinom (živinarska farma i drugi objekti). Veliki problem predstavlja i uvoz komponenti za koncentrat (soja, pšenica, kukuruz).

CILJEVI: Pored toga što bi se povećao stepen proizvodnje svinjskog mesa i smanjila uzvozna zavisnost, projekat bi: (a) direktno generisao nova radna mjesta kroz zapošljavanje u sami proces proizvodnje i zapošljavanje u prerađivačke kapacitete; (b) izvršio pozitivan uticaj na spoljno-trgovinski deficit kroz smanjenje uvoza svinjskog mesa i zadovoljavanje domaće potrošnje.

AKTIVNOSTI: Pronalačenje investitora pravcu podrške podizanju farmi za uzgoj svinja. Promovisanje izgradnje kapaciteta za proizvodnju stočne hrane, koja je od presudnog značaja za konkurentnost svinjogojstskih farmi.

IZAZOVI: Prosječna veličina stočarskih farmi u Crnoj Gori je trenutno nekonkurentna u odnosu na stočarske farme u zemljama EU. Stoga je važno olakšati strukturna prilagođavanja tokom narednih godina kroz programe podrške koji su usmjereni na ekonomski održive strukture farmi, uključujući i podršku formiranju grupa proizvođača (mašinski prstenovi, itd). Pored konkurentnosti, treba značajno poboljšati i opštu usklađenost stočarstva sa domaćim i standardima EU u pogledu zdravlja i dobrobiti životinja, zaštite životne sredine, bezbjednosti hrane i zaštite na radu.

II. VALORIZACIJA RESURSA CRNE GORE U OBLASTI ŠUMARSTVA

OPIS PROBLEMA: Prema podacima iz Nacionalne inventure šumarstva, šume su 2010. godine pokrivale 60% teritorije Crne Gore. Ukupna drvna zaliha svih šuma iznosi 133 miliona m³, od čega je 104 miliona m³ u šumama koje su na raspolaganju za korišćenje. Ukupan godišnji prirast u šumama iznosi 3,2 miliona m³, a u šumama za korišćenje 2,6 miliona m³. U odnosu na godišnji prirast šuma, proizvodnja je na niskom nivou. Najveća količina sirovog materijala koristi se za dobijanje rezane građe i šperploča.

CILJEVI: Identifikacija postojećih proizvođačkih kapaciteta u Crnoj Gori s naglaskom na one koji su u državnoj svojini; revitalizacija postojećih objekata za preradu drveta u Crnoj Gori kroz posredovanje Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u razgovorima sa potencijalnim investitorima za ulaganje u ovoj oblasti; promocija potencijala u oblasti drvoprerađivanja i finalne proizvodnje u Crnoj Gori kroz greenfield investicije.

AKTIVNOSTI: Pored prioritetnih razvojnih projekata, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja će se tokom 2014. godine aktivno posvetiti projektu drvoprerađivanja i to na dva načina:

- podsticanjem pokretanja proizvodnje peleta uzimajući u obzir globalnu rastuću tražnju, a imajući u vidu prirodne potencijale Crne Gore;
- privlačenjem investitora zainteresovanih za učešće u revitalizaciji postojećih pogona za drvoprerađivanje u opštinama Andrijevica, Kolašin, Nikšić, Rožaje, Pljevlja i Žabljak.

U zavisnosti od dinamike rješavanja pravnih pitanja koja proizilaze iz procesa stečaja, Ministarstvo će se fokusirati na dva projekta u 2014. godini (od više mogućih lociranih na Žablaku, u Rožajama, Andrijevici, Pljevljima, ...).

Očekivani efekti: (i) povećanje proizvodnje; (ii) rast zaposlenosti, (iii) rast izvoza, (iv) stvaranje uslova za razvoj klastera.

IZAZOVI: Razvoj šumarstva i drvoprerade podrazumijeva uređenu oblast dodjele koncesija. Izazov u ovom segment je analiza postojećih koncesionih ugovora, kontrola izvršenja obaveza kako sa strane koncesionara, tako i sa strane koncedenta, raskid ugovora koji se ne izvršavaju i organizovanje novog, pravovremenog i transparentnog procesa dodjele koncesija putem javnog tendera.

III. VALORIZACIJA RESURSA CRNE GORE U OBLASTI RIBARSTVA

OPIS PROBLEMA: Ribarstvo je od posebnog značaja za ekonomski razvoj priobalnih zemalja kao što je Crna Gora koja ima dragocjene, ali neiskorišćene resurse u ovom sektoru. Sektor ribarstva potrebno je u narednom periodu snažiti u mnogim segmentima kako bi bio konkurentan na EU tržištu.

CILJEVI: Rješavanje pitanja ribarskih luka, mjesta za iskrcaj i prekrcaj ribe, prostora za skladištenje ribe i drugih morskih organizama, stara i dotrajala plovila, organizovanje otkupa/plasmana ribe i drugih morskih organizama, osnivanje laboratorije za ispitivanje ribe kroz investicije i u određenim djelovima privatno-javnih partnerstava.

AKTIVNOSTI: U kontekstu EU okvira za razvoj ribarstva, u direktnoj komunikaciji sa nadležnim direktoratom, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja definisaće konkretne aktivnosti za razvoj sektora. Kako je u toku izrada Prostornog plana posebne namjene za Morsko dobro, očekuje se identifikovanje cjelina na kojima je dozvoljen uzgoj školjki, kako bi isti bili predmet dalje valorizacije. Ministarstvo je nastavilo sa radom na započetim IPA projektima koji trebaju da daju doprinos uspostavljanju bolje baze podataka i razvijenosti sektora.

IZAZOVI: Nepostojanje knjige ulova ribe, adekvatnog informacionog sistema, nedovoljna obučenost inspektora, zastarjelost i nedovoljna veličina ribarskih flota.

IV. PROJEKAT PODSTICANJA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE

OPIS PROBLEMA: Prerađivačka industrija je jedna od grana poljoprivrede koja daje najveći doprinos ukupnoj zapošljenosti. S obzirom na obim poljoprivrede proizvodnje u Crnoj Gori,

na resurse koji postoje za njen dalji razvoj, neophodno je pomjerati se u lancu vrijednosti sa primarne proizvodnje na prerađivačku.

CILJEVI: Povećati broj proizvodnih prerađivačkih kapaciteta, i uz to nivo zapošljenosti, a smanjiti spoljno-trgovinski deficit po osnovu substitucije uvoza i povećanog izvoza.

AKTIVNOSTI: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja će se u toku 2014. godine fokusirati na privlačenje investitora u sljedećim sektorima:

1. Plantažni uzgoj ljekovitog bilja

Crna Gora, po svom reljefu, obiluje prostranstvima pogodnim za uzgoj ljekovitog bilja, za čim i postoji veliko interesovanje. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja teži da intenzivira aktivnosti ka omogućavanju plantažnog uzgoja ljekovitog bilja čime bi ova djelatnost bila oporavljena i ponovo zaživjela u Crnoj Gori, a istovremeno doprinijela popularizaciji brenda Crne Gore kao ekološke države u kojoj se uzgaja najkvalitetnije ljekovito bilje u regionu.

2. Prerada mlijeka i mliječnih proizvoda

Iako jedan od najznačajnijih sektora u crnogorskoj poljoprivredi, sektor mljekarstva ne posjeduje savremene kapacitete koji bi dodatno osnažili ovaj sektor. Stoga, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja ima za cilj da u saradnji sa domaćim i inostranim investitorima adaptira postojeće, odnosno izgradi nove prerađivačke kapacitete koji će osnažiti razvoj mljekarstva, podići nivo kvaliteta crnogorskog mlijeka, povećati proizvodnju, podstaći javno-privatna partnerstva u ovoj oblasti, privući investitore i u domenu poboljšanja kvaliteta muznih grla.

3. Otkupni centar za preradu voća i povrća

Mediterranska i kontinentalna klima pogodna je za različite sorte voća i povrća u Crnoj Gori, koje se uzgajaju u svim regijama Crne Gore, u zavisnosti od uslova koji pogoduju određenoj sorti. Sektor voćarstva i povrtlarstva još uvijek nije adekvatno valorizovan u Crnoj Gori. Izgradnjom otkupnog centra bi se, osim povećanja zaposlenosti u ruralnom području smanjio i ukupni broj nezaposlenih osoba u Crnoj Gori. Mladi ljudi, kao i lokalno stanovništvo, bi imalo podsticaj da ostaju u ruralnim područjima i bave se poljoprivredom. Preradom voća i povrća smanjuje se uvozna zavisnost, a doprinosi se i rastu budžetskih prihoda.